

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ТУРИЗЪМ И ХРАНИТЕЛНО-ВКУСОВА ПРОМИШЛЕНОСТ

„СВЕТИ СВЕТИ КИРИЛ И МЕТОДИЙ“ – ГРАД МОМЧИЛГРАД, ОБЛАСТ КЪРДЖАЛИ

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА

**за превенция на ранното напускане
на училище в**

**Професионална гимназия по туризъм и
хранително-вкусова промишленост
„Св. Св. Кирил и Методий“ –
град Момчилград,
учебна 2020/2021 година**

Утвърдена със заповед № 365/14.09.2021 г. на директора

*Програмата е обсъдена, гласувана и приета на
Педагогически съвет с протокол № 15 от 14.09.2020 год.*

I. Въведение

Въвеждането на Училищна програма за превенция ранното напускане на училище в Професионална гимназия по туризъм и хранително-вкусова промишленост „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Момчилград се налага от това, че реален напредък в намаляване на напускащите училище ученици може да бъде постигнат само в резултат на прилагането на последователна и целенасочена политика, която се следва от цялата училищна общност.

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на МОН, в изпълнение на държавната политика за осигуряване на подкрепа за равен достъп до качествено образование и за развитие на потенциала на всеки ученик в училището с цел неговата личностна, професионална и гражданска реализация в обществото.

Важна роля в това отношение има училището, което трябва да подхожда комплексно и същевременно индивидуално за всеки конкретен случай на ученик, застрашен от отпадане. Предприемането на адекватни и ефективни мерки от педагогическия екип за намаляване броя на отсъствията, броя на преждевременно напусналите, следва да се основават на задълбочен анализ на причините, поразяващи тези явления.

Причините за допуснатите отсъствия и отпадане от училище са многообразни. Това определя необходимостта да се подхожда комплексно и същевременно да се действа индивидуално към конкретния случай на всяко дете, застрашено от отпадане. Необходимо е своевременно идентифициране на признаците за изоставане в усвояването на учебния материал и застрашеност от отпадане.

Класификация на причините за отпадане от училище:

□ **Социално-икономически причини**, свързани с риск за отпадане на ученици от образователната система са:

- Ниските доходи, които не позволяват на много семейства да покрият разходите на своите деца за образование (за учебници, тетрадки, дрехи, храна) и се посочват от родителите като главна причина за отпадане;
- Ученици, които не посещават училище, често подпомагат формирането на семейния бюджет;
- Ученици, които живеят в отдалечени населени места от училището;
- Ученици, чиито родители работят в чужбина или във вътрешността на страната;
- Етнокултурни причини: по – ниска ценност на образованието, по ранното встъпване в брак и др. ;

□ **Образователните причини** - свързани са както с училищната среда така и с организацията на учебния процес:

- Съществени са затрудненията при усвояване на учебния материал;
- Слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище;
- Наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.

Отсъствията на учениците от час и отпадането им от системата на образованието е във фокуса на закона за училищно и предучилищно образование. Като основни причини за отсъствията и отпадане от училище на българските ученици се открояват - отсъствия, слаб успех и семейни или социални причини, лоша дисциплина и поведение по време на учебните часове. Учениците, които трудно се справят с материала постепенно губят интерес към учебния процес, което води до безпричинни отсъствия от училище. Учениците от социално слаби семейства особено от горен курс, са принудени да работят и

то не само през летните месеци и ваканциите. Това също води до голям брой отсъствия. При семейства в риск е занижен контролът от страна на родителите, което поставя в риск от отпадане и самите ученици. Учениците от XII клас обикновено през II-рия учебен срок поставят акцент в подготовката си върху матурирните предмети и игнорират останалите. Някои от тях се включват в курсове и уроци за подготовка за кандидатстудентски изпити, което също води до натрупване на отсъствия. Този проблем се забелязва от години не само в нашето училище, но и в национален мащаб.

В Професионална гимназия по туризъм и хранително-вкусова промишленост „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Момчилград се обучават ученици от селата на община Момчилград от VIII до XII клас. Доста голям брой от учениците пътуват, за да дойдат на училище и понякога трупат закъснения, поради по-късно идване на училище. През изминалата учебна 2019/2020 година общият брой отсъствия по уважителни причини е 2371, а общият брой отсъствия по неуважителни причини е 958. Ниският брой на отсъствията се дължи на провежданото неприсъствено ОРЕС и неотрязване на отсъствията на учениците. Конкретните причини за допуснатите през годината отсъствия не се различават съществено от споменатите по-горе тенденции в национален мащаб. В други конкретни случаи учениците, допуснали неизвинени отсъствия са имали семейни и други проблеми и конфликти, които са довели до непосещаване на учебни занятия.

II. Цели на програмата

1. Рано идентифициране на децата в риск чрез проучване и оценка на потребностите и интересите на учениците.
2. Откриване и причините, водещи до отпадането на учениците от училище.
3. Набелязване и изпълняване на мерки за предотвратяване на отпадането на учениците от училище.

III. Задачи

1. Индивидуална оценка на причините за отпадането и планиране на подкрепа на учениците от Професионална гимназия по туризъм и хранително-вкусова промишленост „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Момчилград. Създаване на подкрепяща среда в класа за застрашените ученици;
2. Разработване и прилагане на обучителни, извънкласни и извънучилищни програми и подкрепи за мотивиране и задържане на ученици;
3. Осигуряване на консултиране, кариерно ориентиране, активна работа с родителите и с представителите на Обществения съвет;
4. Изготвяне на регистър за учениците в риск от преместване/отпадане от училище и работа според изискванията на Наредбата за приобщаващо образование.

IV. Маркери за идентифициране на ученици в риск от отпадане

1. Промяна в поведението на ученика – ранни индикации за отпадане като закъснения, отсъствия, проблеми с дисциплината, взаимоотношенията в клас; понижаване на интереса към учебния процес и други;
2. По наблюдение на учители, класен ръководител, съученици, родители;
3. Наблюдение върху семейството;
4. По даден сигнал от други институции – отдел „Закрила на детето“; Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни; Комисия за закрита на детето; Полиция, Община и др.;
5. Отчитане на традиции, нрави, обичаи на конкретен етнос, към който принадлежи ученика.

V. Инструментариум за идентифициране

За идентифициране на ученици в риск от отпадане в Професионална гимназия по туризъм и хранително-вкусова промишленост „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Момчилград са разработени:

A. Индивидуална работна карта „Характеристика на средата - образователното ниво и трудовата заетост на семейството“ за набиране на информация за образователното ниво и трудовата заетост на членовете на семействата на учениците, разработена в модул „Характеристика на средата“ в НЕИСПУО, с която се прави оценка на риска от отпадане за новоприетите ученици, и която се актуализира от класните ръководители в началото на всяка учебна година и при необходимост.

B. Въпросник за ученика – *Приложение 1.*

В началото на всяка учебна година въз основа на направено проучване сред учениците в училището се създава регистър на ученици в риск от отпадане. След това се изготвят индивидуални планове за работа с ученици, застрашени от отпадане в съответствие с изискванията на Наредбата за приобщавашо образование.

VI. План за действие по програмата

За идентифициране на ученик в риск от отпадане от училище е необходимо да се извърши анализ на случая и планиране на дейностите:

1. Дейности на ниво клас:

1.1. Изготвяне на индивидуална оценка за всеки ученик в началото на учебната година. Събиране и анализ на информацията от класен ръководител.

1.2. Създаване на подкрепяща среда в класа за застрашените ученици - отговорността е на класния ръководител и на всеки учител.

1.3. Класният ръководител установява причината за отсъствия.

1.4. Осигуряване на педагогическа подкрепа за тези деца от страна на учителите – създаване на условия и организация за преодоляване на изоставането и пропуските чрез прилагане на индивидуален подход, чрез използване на самостоятелна и групово работа, консултации.

1.5. Включване в извънкласни и извънучилищни дейности в съответствие с интересите и възможностите на тези деца. Чрез тези дейности се развиват силните страни на личността и се постига по-добра интеграция към образованието.

1.6. Документиране на предприетите мерки към ученика, застрашен от отпадане от училище, от класния ръководител.

2. Дейности на ниво училище:

2.1. Създаване на регистър за децата в риск от отпадане от училище /включва следната информация за ученика: възраст, клас, неизвинени отсъствия, причини и предприетите мерки от различните институции/.

2.2. Сформиране на екипи за работа по конкретния случай на дете в риск да отпадне от училище, според идентифицираните потребности.

В екипа може да се включат представители на класните ръководители и други учители, социален работник, на УКПППУ, на родителите, на учениците, на обществени възпитатели и др. Екипите оказват съдействие за кариерно ориентиране и подготовка; развиване на творческите способности на децата; информиране на децата за техните права и задължения;

2.3. Включване на застрашените ученици в извънкласни дейности и проекти.

2.4. Мотивационна работа за задържане на детето в училище.

2.5. Осъществяване на ефективен диалог между училището и семейството на застрашените от отпадане деца.

2.6. Осъществяване на партньорство между училището и всички заинтересовани

страни на местно ниво за превенция на отпадането от образователната система.

3. Дейности с родителите:

3.1. Запознаване на родителите с правилника на училището и възможностите, които дава за обучение и възпитание на децата и създаване на Обществен съвет.

3.2. Информирание и консултиране на семейството за социалната функция на образованието и последиците от отпадането на детето от училище.

3.3 Декларация за съдействие между училището и родителите като мярка за предотвратяване на риска от отпадане - *Приложение 2*.

VII. Взаимодействие на училищно и извънучилищно ниво, взаимодействие с институции:

Семейство

Училищна комисия за превенция на противообществени прояви на учениците, Училищен координационен съвет за противодействие на тормоза, Педагогически съвет, Дирекция „Социално подпомагане“, Отдел „Закрила на детето“, Общинска комисия за превенция на противообществени прояви на малолетни и непълнолетни, Полиция, Дирекция „Детска педагогическа стая“.

ВЪПРОСНИК ЗА УЧЕНИКА

Трите имена : _____

Клас:

(Огради всяко вярно за теб)

1. Ти живееш заедно с:

Твоего семейство се състои от:

- а) Майка б) Баща в) Брат
г) Сестра д) Баба е) Дядо
ж) други.....

2. Твоите родители :

- а) Работят б) Не работят
в) Единият работи

3. Твоите родители работят:

- а) В страната б) В чужбина
в) Единият е в чужбина

4. Парите, с които разполага твоето семейство са:

- а) Достатъчно б) Не са достатъчно
в) Стигат, по трудно г) Не мога да преценя

5. Ако имаш проблем, нужда от подкрепа, към кой от семейството си би се обърнал най-напред?

- а) Майка б) Баща в) Брат
г) Сестра д) Баба е) Дядо
ж) Други

6. В колко стаи живее Вашето семейство (посочи).....

7. Имаш ли самостоятелна стая?

- а) Да б) Не в) Споделена с брат/сестра

8. Споделяш ли с родителите си за преживяното през деня?

- а) Да б) Не в) Когато ме попитат, г)
Никога не ме питат.

9. Информираш ли родителите си за оценките, които си получил в деня на изпитването? Представяш ли бележника си за подпис?

- а) Да.
б) Не.
в) Когато ме попитат и поискат да видят бележника.
г) Никога не се интересуват.

10. Посещават ли родителите ти родителски срещи?

- а) Да. б) Не.
в) Понякога. г) Никога.

11. Би ли използвал насилие, за да защитиш живота на близък човек?

12. а) Да. б) Не. в) Зависи от случая. г) Не мога да преценя.

13. В кои случаи би напуснал училище?

- а) Когато имам много двойки.
б) Ако се скарам с класната.
в) Ако ме тормозят съучениците.
г) Ако родителите ми работят в чужбина.
д) Защото не ми се ходи на училище.

13. Обичам да се занимавам с:

- а) Спорт (посочи вида спорт)
- б) Изкуство (посочи).....
- в) Друго (посочи).....

14. Не обичам да ме ангажират с:

.....

15. Към коя група ученици се отнасяте?

- а) пътуващи всеки ден до училище (посочи от кое населено място пътуваш)

.....

- б) живеещи на квартира (посочи адрес)

.....

- в) живеещи на общежитие

ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА СЪДЕЙСТВИЕ

Аз, долуподписаният,
родител на, ученик/чка от.....клас,
съм информиран за поведението и отсъствията на детето ми.

С настоящото заявление изказвам готовност да съдействам за редовното посещение на учебните занятия от
и недопускане на безпричинни отсъствия.

ДЕКЛАРАТОР:.....

.....
/фамилия на родителя/

Дата:

гр. МОМЧИЛГРАД